

[Kristen Amby.]

men ogsaa om den Reaktion, som Masser af Mennesker vil vise heroverfor. Det er noget, enhver Politiker maa tage ind i sine Overvejelser; om man ved at gennemføre en eller anden Ting ud fra det, man selv mener er rigtige Forudsætninger, vil saare en Masse Menneskers umiddelbare Fornemmelse, som de ikke klart kan gøre sig Rede for. Jeg er ganske klar over, at denne Rigsdag vilde kunne gennemføre det med Flertal, men der er for mig ikke nogen som helst Tvivl om, at det vilde saare en Masse Menneskers Fornemmelse, ikke mindst Kvindernes.

Efter de Herrers Mening er Rigsdagen meget mere fremskreden end Menneskeheden i Almindelighed, i hvert Fald meget mere fremskreden end Menighedsraadene — de har nu sagt nej —, men prøv saa at gaa rundt og spørge Danmarks Kvinder, hvis man kunde, om de ønsker det. De vilde svare nej, ganske umiddelbart. Logisk kan de ikke give Grunde for det, for det er meget svært at give Grunde, men de vil sige nej ud fra den umiddelbare Fornemmelse, at dette her er ikke rigtigt. Man kan sige sig selv, hvis man tænker dybere over det, at man vil saare Masser af Mennesker, hvis man vil gøre saadan. Det er taabelig Politik under alle Forhold, men det er da særlig ødelæggende Politik under de Forhold, vi lever under i Dag.

Derfor er jeg den højtærede Kirkeminister overordentlig taknemmelig for, at han simpelt hen har sagt: Det vil jeg ikke være med til — og det haaber jeg, han gentager her. Jeg kan i hvert Fald sige det samme for mit Vedkommende, og jeg kan sige det for mit Partis Vedkommende, det vil ikke være med.

Det ærede Medlem Hr. Kristian Nygaard kom i denne Forbindelse ind paa Spørgsmaalet om Præsteløftet, og det hænger jo sammen med det foregaaende. Det ærede Medlem vilde egentlig helst have det afskaffet eller have det formuleret anderledes. Ja, Præsteløfte og Kirkens Dogmer hænger jo sammen. Det er Formuleringer af visse Sandheder, som Kirken tror paa. Disse Formuleringer kan altid presses saadan, at de lyder meningsløst, men jeg gad dog vide, hvem det i Dag kunde lykkes at formulere disse Sandheder, som man allerede for snart 2 000 Aar siden udtrykte i de stadig fælles kirkelige Dogmer, bedre, end man da gjorde det. Nej, naar man ved, hvor lidet adækvat Sproget er, hvor lidt Sproget er i Stand til dækkende at udtrykke alle aandelige Realiteter, bliver man meget varsom med at lave om paa Formuleringer.

Saa tager man de gamle Formuleringer, som de er, trænger ind i deres virkelige, bagved liggende Mening og har Respekt for dem, som de lyder. Saa har man ikke Lyst til evig og altid at lave om.

Der er et Grunddogme, som jeg stadig har set angrebet, for en stor Del af de samme Kredse, der nu er saa ivrige for dette. Det er dette Grunddogme, der hedder Arvesynden. For mig er det Kirkens Grunddogme overhovedet. Jeg ved godt, at det kan formuleres og udtrykkes, saa det lyder helt urimeligt, men selve den til Grund liggende Betragtning, at Mennesket er forvendt og fordærvet og ikke er godt af Naturen, at Menneskene trænger til Tugt, at Mennesket er et dualistisk Væsen, som skal kæmpe en Kamp her i Verden, det er et evigt gyldigt Dogme, som holder Stik, og jo skarpere — og ingen kan bebrejde de gamle, at de ikke kunde tænke og formulere skarpt — en saadan Grundsandhed kan formuleres, ogsaa saadan at det former sig paradoksalt, jo bedre og jo sikrere værner man om det, som ligger bagved af Sandhed.

Det er let nok at smide det gamle over Bord, Værdier, som Slægtled har levet paa, de Sandheder, som Slægtled har klynget sig til; det kan enhver Mellemskole-drengelig gøre. Det er tit ulige svære at forsvare de selvfølgeligelige Ting. Men er der noget, Tiden trænger til, saa er det at klynge sig til de ganske elementære Sandheder og forsvare de selvfølgeligelige, aabnbare Værdier i Tilværelsen.

Jeg ved godt, at man heroverfor vil kunne sige til mig: Nu har du lagt Debatten op i et Plan, hvor vi slet ikke ønsker, den skulde ligge. Jo, Tingene hører sammen, Fordringerne om Kvinders Ligeret til Embeder og om Afskaffelse af Præsteløftet er Udtryk for samme Lighedsfordring, som igen er Udtryk for en Opfattelse af Menneskenaturen, som hele Erfaringen har sagt nej til, og som jeg derfor mener det nu gælder om at holde fast ved ikke er rigtig.

Sluttelig skal jeg sige, at hvis man endelig vil hævde, at de Grunde, jeg har givet, synes ikke overbevisende, har jeg kun det at falde tilbage paa: Ligesom man i enhver Videnskab bygger paa visse Aksiomer, visse Forudsætninger, man ikke skal bevise, idet man gaar ud fra deres Selvgylidighed, saadan gaar jeg i min Indstilling til Masser af Problemer ud fra visse Fordomme, som jeg ganske vist ikke kan bevise Rigtigheden af; jeg kan give mere eller mindre gode Grunde for dem. Og jeg indrømmer, at jeg har den Fordom, som ikke er uden Støtte i Erfaringen, at der er saa